

[Levinsen.]

Kredse at brede sig en alvorlig Tvivl om Holdbarheden af de Veje, der i Realiteten har ført Landbruget ind i den fortvivlede Situation, som Landbrugskrisen og den deraf følgende Industrikrise er Udtryk for. Det er glædeligt, at der er Landmænd, som begynder at forstaa, at en ordentlig Arbejds løn ikke ubetinget er en skadelig og ubehagelig Udgift, men tværtimod en saare nødvendig og sikkert ogsaa glædelig Udgiftspost, som ikke alene repræsenterer Af sætningmuligheder, men tillige ogsaa begrænser Landbrugernes stærke Tendens til gensidigt Underbud ved stadig lavere Priser og stadig Forøgelse af Produktionen. Det sørgelige er blot, at disse Landmænds Tal endnu er saa ringe. Men ogsaa her har man Grund til at tro, at Sandheden vil marchere, ogsaa udenfor dette Lands Grænser.

Overalt i Verden hører Landbrugets Arbejdere til Samfundenes daarligst stillede Arbejdere. I mange Lande er det et Spørgsmaal, om der i dette Aarhundrede har fundet noget Fremskridt Sted for Landarbejderne. De Fremskridt, der har fundet Sted for danske Landarbejdere, er udelukkende en Følge af Landarbejdernes faglige Samling i Landarbejderforbundet og deres Tilslutning til den socialdemokratiske Arbejderbevægelse. Men er det egentlig ikke en saare interessant Foreteelse, at Landbrugserhvervet, der overalt i Verden stærkere end andre Erhverv har været i Stand til at holde dets Arbejdere nede økonomisk og socialt, samtidig er det Erhverv, der sukker under de lave urentable Priser, i et Misforhold til de andre Erhvervs Priser, under et Priseniveau, som jo alligevel har sin Basis i Landbrugets billige Arbejds kraft til de slette Arbejds betingelser. Saaledes mener jeg, at Landbrugets billige Arbejds kraft blot underbygger Landbrugets Fattigdom, og jo før Landbruget vil forstaa, at Vejen til økonomisk Ligestilling med de andre Erhverv gaar gennem at ligestille dets Arbejdere med de andre Erhvervs Arbejdere, jo bedre tror jeg, det vil være for Landbruget selv.

Som allerede bemærket forstaaer jeg Landbrugets Utilfredshed med de urentable Priser. Men om store Dele af Landboerne vil jeg hævde, at de egentlig ikke har nogen Ret til at klage over disse lave Priser. Gennem en Række Aar har jeg haft alt for rig Lejlighed til at iagttage den Moral, Landbruget har lagt til Grund for Arbejds lønnen. Jeg erindrer ikke alene, hvorledes man har slaaet Loven om Tilbud og Efterspørgsel fast som den eneste sande Regulator, jeg erindrer ogsaa, hvorledes ledende

Landmænd har slaaet fast, at det mod dem selv og deres Erhverv er simpel Pligt at tage Arbejds kraften til saa lav en Pris, som den kan faas, ja; jeg husker ogsaa, at den Organisation, som jeg har den Ære at være Formand for, er blevet overfaldet paa det voldsomste, fordi den hævdede og søgte at gennemføre, at der ved Lønningsansættelserne skulde tages Hensyn til, at Arbejderne ogsaa var Mennesker, der havde samme Ret som andre til deres Del af Livets Goder. Jeg husker endnu en Landmand, der, uden at blive modsagt fra nogen Landbruger, under en meget vanskelig Overenskomst situation for Landbruget skrev, at Spørgsmaalet var ikke, hvad Arbejderne skulde have for at leve, nej, Spørgsmaalet var, hvad Landmændene mente at kunne betale, og saa hvilken Pris de kunde faa deres Arbejds kraft til. Jeg erindrer ogsaa lidt om, hvorledes betydelige Landbrugsorganisationer og ledende Venstrepolitikere paa det stærkeste er gaaet ind for Afskaffelse af enhver organisationsmæssig Regulering af Arbejds lønningerne paa Landet, her maatte Loven om Efterspørgsel og Tilbud gælde i hele sin Udstrækning.

Jeg kan derfor ikke tilbageholde en vis Tilfredshed over at kunne konstatere, at denne jernhaarde Lønningslov egentlig ikke tiltaler Landmændene selv, naar de rammes af den i hele dens Ubønhørighed. Det er ogsaa lettere at prædike denne ubønhørige Lov, end det er selv at underkaste sig den. Jeg venter derfor, at Landmændene fremtidig vil forstaa, at lige saa vel som det er rimeligt, at de faar en saadan Pris for deres Produkter, at de kan tillade sig en Livsførelse paa Samfundets almindelige Niveau, lige saa rimeligt og nødvendigt er det, at ogsaa de samme Hensyn gælder for Landbrugets Arbejdere, og at den ikke mindst i Venstrepressen saa stærkt opreklamerede Lov om Arbejds kraft, saa billig som den kan faas, er en daarlig Regel, en styg Regel, som intet kristent Menneske skal gøre Brug af, for den tilsidesætter ikke alene Hensynet til ens Medmennesker, men den fører ogsaa til økonomisk Elendighed for det Erhverv, der benytter den.

Ærlig talt turde man vente at se Tilløb til denne Erkendelse hos Landmændene allerede nu, da Krisen har virket i snart to Aar, og Landmændene har lært noget om, hvad Fattigdom vil sige, men desværre saa synes Landmændene i stor Udstrækning saa stærkt optaget af deres egen Elendighed, at de ikke har faaet Øje for den endnu større Elendighed, som de selv i store Dele af Landet fører Landarbejderne ud i gen-